

EXPOZICE NEKONEČNÝ PŘÍBĚH BIŽUTERIE ZELENÝ TÝM

1.

Kompozice je název pro lehce tavitelné skloviny užívané při výrobě bižuterie. Po polovině 18. století se začal používat pro vysoce olovnaté sklo obsahující 35-50 % oxidu olovnatého, které dodalo výslednému výrobku větší lesk.

Najděte předmět na obrázku. Hledejte v okolí panelu s textem nazvaným KOVOVÁ BIŽUTERIE. Kolik skleněných bižuterních kamenů je použito v této soupravě?

Sečtěte počet bižuterních skleněných kamenů a písmen chemické značky oxidu olovnatého. Výsledek vydělte dvěma a konečné číslo je pořadím písmene ve slově KOMPOZICE, které hledáte do tajenky.

2.

V 60. letech 19. století jablonecká bižuterie zažívala velkou konjunkturu a obchod s ní se stal světovým. Exportem do všech koutů planety se daly rychle vydělat velké peníze, Jablonecko proto získalo přezdívku, kterou máte nalézt. Můžete využít muzejního audioprůvodce (QR kódy) nebo textové panely v expozici. Možná vám pomůže obrázek.

Hledáte sousloví, kde sedmé písmeno druhého slova je tím, které patří do tajenky.

3.

Jeden druh perlí a knoflíků se vyráběl lisováním skleněného prášku do požadovaného tvaru, kde následným výpalem došlo ke slinutí do kompaktní hmoty. Jako základní složka byla od počátku užívána frita – drť ze živcového skla, tedy materiál, který je součástí slavného sèvreského porcelánu.

Najděte v expozici předmět na obrázku a zjistíte, jak se tento typ bižuterie jmenuje. Do tajenky hledáte šesté písmeno tohoto přídavného jména.

4.

Název tohoto druhu jablonecké bižuterie je shodný s českým rodovým jménem velkého ptáka Numida meleagris. Ten žije v savanách a v jiných teplých, sušších, otevřených krajinách s rozptýleným porostem keřů a stromů. V expozici najdete předmět na obrázku. Do tajenky hledáte šesté písmeno názvu polotovaru, z něhož byl vyroben.

5.

Černé sklo – jet – imituje původní přírodní organický materiál gagát. Název byl odvozen od starofrancouzského výrazu označujícího místo na pobřeží Středozemního moře, kde byl získáván Římany. V průběhu 19. století se začaly zhotovovat imitace módních jetových šperků. Nejprve se výroba skleněné černé bižuterie rozvinula ve Francii, Anglii a Německu, odkud se záhy rozšířila do Jizerských hor.

Najděte v expozici předmět na obrázku. Vypadá jako jedno známé zvíře. Jaké? První písmeno tohoto podstatného jména vepište do tajenky.

6.

Skleněné kroužky, vyráběné od 80. let 19. století do 30. let 20. století ve velkém množství v Jizerských horách, jsou oblíbenou párovou ozdobou žen hinduistického vyznání. Pro ženu bangle symbolizovaly jednotu muže a ženy i ochranu před ovdověním. Počet párů býval zpravidla určován kastou a bohatstvím manžela. Nejnižší počet tvořily čtyři páry.

Najděte předměty na obrázku a zjistěte, v jaké zemi se nejvíce prodávaly. Do tajenky patří poslední písmeno tohoto slova.

7.

Najděte v expozici tento předmět a zjistěte, jaký dopravní prostředek znázorňuje. Jeden Američan s ním v roce 1927 vytvořil světový rekord. Vyhledejte jej na Wikipedii. Do tajenky patří první písmeno jeho křestního jména.

8.

Sklo se barví pomocí kovů nebo jejich oxidů, které se přidávají do tavby. Najděte v expozici bižuterní soupravu na obrázku a zjistěte, která barva stejně broušených kamenů je tam využita vedle křišťálu. Na internetu pak vyhledejte kov, který tuto barvu způsobil. Využívá se v metalurgii pro zlepšování vlastností slitin, při barvení skla a keramiky. Jeho chemickou značku tvoří dvě písmena. Ta jsou v českém jazyce tázacím zájmenem. Až odhalíte název kovu, vložte druhé písmeno jeho jména do tajenky.

9.

Jablonecké perličky jsou běžnou součástí domorodých artefaktů. Najděte ten na obrázku a zjistěte, který kmen jej vyrobil. Na internetu pak v anglické Wikipedii vyhledejte mexické státy, kde žijí. Rozloha jednoho z nich je 123 317 km². Zjistěte o který jde, a první písmeno jeho jména vepište do tabulky.

10.

V jablonecké bižuterii je mnoho slov, která jsou netypická nebo se užívají v přeneseném významu. Pojmenovávají nejen jednotlivé druhy zboží, ale i výrobní postupy a zařízení. Jedno z nich popisuje proces tvarování skleněných bižuterních polotovarů. Najděte předmět na obrázku a tím na jeho název přijdete snadno. Do tajenky použijte poslední písmeno hledaného slova.

Tajenka

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--